

BOEK BESPREKING

D r. A. V e d d e r. *Leerboek der Bacteriologie en Immunologie.*
De Erven F. Bohn N.V., Haarlem. 1935.

Dit Leerboek der Bacteriologie, dat in hoofdzaak bestemd is voor studenten in de geneeskunde, beslaat, zonder het Alfabetaisch Register, 460 bladzijden. Het is verlucht door 162 afbeeldingen, waaronder vele en fraaie in kleuren, en door 10 portretten van beroemde bacteriologen, waaronder die van B e y e r i n c k en E i j k m a n.

Het gebruik van verschillende lettertypes veroorlooft den lezer, het meest belangrijke van het minder belangrijke te onderscheiden.

Schrijver heeft zich tot taak gesteld, een beknopt en overzichtelijk leerboek te schrijven, hetgeen den lezer in staat zou stellen, zich snel en gemakkelijk over een onderdeel van de bacteriologie of immunologie te oriënteren.

Ongetwijfeld zijn hier, in klein bestek, vele feiten en ook vele theorieën verzameld, zoodat de lezer zich de noodige gegevens omtrent een bepaald onderwerp kan verschaffen, doch dit laatste helaas niet altijd op eenvoudige en snelle wijze, daar de Schr. een zelfde onderwerp in diverse hoofdstukken, dus op zeer verschillende plaatsen, heeft ondergebracht.

Dit boek is als leerboek bedoeld; als zoodanig is het, althans zonder leiding, niet geheel geslaagd te noemen, daar het niet systematisch, niet logisch opgezet werd.

Na ontstaan en ontwikkeling van de bacteriologie als wetenschap in vogelvlucht te hebben bekeken in een „Geschiedkundige Inleiding”, begint de Schr. met de Algemeene Bacteriologie, 18 hoofdstukken, waarin o.a. vorm, voeding, stofwisseling, weerstand enz. van de microben worden besproken. Uit den aard der zaak bevatten deze hoofdstukken veel technische voorschriften welke, duidelijk en volledig, het boek aan waarde doen winnen; aan diverse persoonlijke methoden en raadgevingen herkent men in den Schr. de geroutineerde laboratorium-practicus. Hier en daar vlecht de Schr. aardige bijzonderheden in, zooals bijv. bij de bespreking van het gekleurde praeparaat (p. 15).

Na de Afdeling „Algemeene Bacteriologie” volgt die over

„Immunologie” en eerst daarna komt de „Classificatie der Bacteriën” aan de beurt; ware het niet juister geweest, deze laatste direct te laten aansluiten bij de plaats der bacteriën in de natuur, 170 bladzijden daarvóór beschreven?

Tot grondslag van de systematiek heeft Schr. de Classificatie van Bergey gekozen. Of deze zooveel voordeelen biedt boven andere rangschikkingen, als men geneigd schijnt te meenen, laten wij in het midden. De nieuwe benamingen zijn echter door den Schr. in zijn leerboek inconsequent toegepast, hetgeen voor een „leerling” verwarrend is.

Het hoofdstuk „Voorkomen en beteekenis der bacteriën” hadden wij gaarne uitvoeriger gezien, waardoor de overgrootte beteekenis der microben in het huishouden der natuur beter tot zijn recht zou zijn gekomen. Voor de industrie zijn, behalve de genoemde bacteriën, ook de azijnbacteriën van grootte beteekenis; bij het rooten van vlas spelen de pectinovore microben een groote rol, enz.

Bij de kleurmethode hadden enkele woorden kunnen worden gewijd aan de verschillende toepassingen van zure en basische kleurstoffen, alsmede aan het kleuren van bloedpreparaten.

In dit verband zij gewezen op de belangrijke diensten, die de kleurstof van Pappenheim-Uнна bewijst bij het zoeken naar intra-cellulaire coccen (gono- en meningococcen) in pus en lumbaalvocht.

Zeer terecht heeft de Schr. in dit Nederlandsche boek werk van landgenooten naar voren gehaald, doch slechts zelden met vermelding van literatuur-bron.

De afdeling Immunologie is wat verward, de benaming en rangschikking van de onderafdeelingen niet steeds logisch, hetgeen voor beginnelingen de zelfstudie bemoeilijkt.

Op de receptoren-theorie wordt wel zéér diep ingegaan, evenals op de haemolysis-haemodigestie-kwestie en de streptococcengroep, terwijl daarentegen andere onderdeelen (bijv. melk- en water-onderzoek) zéér beknopt behandeld worden.

Vermeerdering van het aantal tabellen bij differentiaal-diagnoses zou de afdeling Speciale Bacteriologie doen winnen aan overzichtelijkheid.

Jammer is het, dat Schr. slechts enkele regels wijdt aan het sterilisatie- en desinfectie-vraagstuk, probleem, dat vooral voor den a.s. tandarts van groot belang is. Daar het voor den laatsten tevens van belang is, de algemeene grondslagen van de bacteriologie en immunologie in groote lijnen te kennen en daarbij gewezen dient te worden op de vele problemen, die zich ook op zijn

gebied voordoen, is V e d d e r's boek voor hem bruikbaar, mits deskundige leiding aanwezig is.

Een herdruk van dit boek zal correctie mogelijk maken van talrijke drukfouten en andere onjuistheden.

Dr. J. C. H. BROEK.